

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

виробництві одягу. Термін закликає обирати речі, які прослужать довго, і не будуть забруднювати довкілля.

Можемо зауважити, що наведена лексика характеризується емоційною забарвленістю, моральною оцінкою проблем навколишнього середовища та їх подальших наслідків, наявністю соціальної відповідальності за вчинене. У прагматичному плані новотвори виконують як інформативну, так і персуазивну функції – адже не лише передають конкретні висловлювання, а й закликають і мотивують до швидких й переконливих дій.

Отже, екоактивізм у сучасному суспільстві виступає не лише соціальним і культурним явищем, а й потужним стимулом мовних змін. Під впливом глобальних екологічних викликів в англійській мові активно формуються нові лексичні одиниці, що слугують не лише інструментом номінації, а й засобом емоційного впливу, соціального заклику та активізації уваги до проблем довкілля. Таким чином, екоактивізм відіграє ключову роль у формуванні динамічного лексичного прошарку, який є невід'ємною частиною сучасного англомовного дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Савчук Т. Екоактивізм в Україні: почати з себе, щоб врятувати планету. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29219681.html> (дата звернення: 30.04.2025).
2. Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus. Cambridge Dictionary | *English Dictionary, Translations & Thesaurus*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (Дата звернення: 01.05.2025).
3. Collins Online Dictionary | Definitions, Thesaurus and Translations. *Collins Online Dictionary | Definitions, Thesaurus and Translations*. URL: <https://www.collinsdictionary.com/> (Дата звернення: 02.05.2025).
4. Dictionary.com | Meanings & Definitions of English Words. *Dictionary.com*. URL: <https://www.dictionary.com/> (Дата звернення: 01.05.2025).
5. Oxford Learner's Dictionaries | Find definitions, translations, and grammar explanations at Oxford Learner's Dictionaries. *Oxford Learner's Dictionaries | Find definitions, translations, and grammar explanations at Oxford Learner's Dictionaries*. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/> (Дата звернення: 02.05.2025).

МОВНА КАРТИНА СВІТУ У ФЕНТЕЗІ-СЕРІЇ «A COURT OF THORNS AND ROSES» САРІ ДЖ. МААС

Щіпна Х.

магістрантка групи МАМ-14.

факультету іноземних мов

Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Уявний світ фентезі – це завжди більше, ніж просто чарівні істоти та вигадані локації. Це всесвіт, який живе за своїми законами, дихає власним ритмом і говорить на своїй мові [1, с.102-117]. Саме мова – її структура, звучання, символіка — формує відчуття справжності вигаданого світу, його глибини та цілісності. У центрі такого мовного творення опиняється читач, який, переходячи через сторінки, ніби вивчає нову культурну карту, знайомиться з традиціями, суспільними укладами й особливостями мислення героїв.

Серія романів “*A Court of Thorns and Roses*” (скорочено – ACOTAR) американської письменниці Сари Дж. Маас – яскравий приклад того, як сучасне фентезі може виходити за рамки простої розваги й перетворюватися на складний художній проект [1, с.110]. Світ Притіану, де живуть фейрі, панують магичні двори та діють давні звичаї, побудований так, що його реальність значною мірою створюється саме через мову. Маас не обмежується написанням романтичної чи пригодницької історії – вона створює повноцінний мовний простір: вводить нові слова, назви, стилістичні прийоми, а також надає особливого значення кожному діалогу. «Хоча ці мови подібні до природних і часто функціонують так само, як природні мови, вони зобов'язані своїм існуванням саме художнім творам, у яких були створені.» [1]. У цьому і полягає особливість її письма: мова в “*A Court of Thorns and Roses*” – не просто елемент оформлення, а ключова частина побудови світу, яка тримає його в рівновазі, наче закляття.

1. Мова як основа світу фентезі.

Сара Дж. Маас майстерно використовує мову як інструмент для створення глибокого та переконливого світу Прифії. Вона не просто розповідає історію, а формує повноцінне мовне середовище, де кожна назва чи термін має своє значення і функцію. У романах серії “*A Court of Thorns and Roses*” мова слугує не лише засобом спілкування, а й віддзеркалює складні соціальні та магичні структури, що керують світом [2 с. 67]. Наприклад, такі терміни, як «Верховний Лорд» або «Нічний Двір», не просто окреслюють посади чи географічні назви – вони передають сутність персонажів, особливості культури та навіть тип магії, характерної для певного місця. Завдяки цьому мова стає важливим елементом у побудові атмосфери та посилює відчуття занурення у вигаданий світ.

2. Імена і назви: магична сила слова.

Імена персонажів у серії ACOTAR виконують кілька функцій: вони не тільки відображають риси характеру, але й можуть мати символічне навантаження. «Їх основна функція - допомагати створювати вигаданий світ. З одного боку, вони функціонують як інструменти, що допомагають створювати вигаданий світ, невід'ємною частиною якого вони є. З іншого боку, вони функціонують всередині цього уявного світу, формуючи соціолінгвістичний контекст, в якому можуть створюватися групові та індивідуальні ідентичності».[1]. Відомо, що магія у світі фентезі нерідко пов'язана з ім'ям персонажа, і часто знання істинного імені є ключем до контролю над магією. У романах Маас це явище проявляється не лише у випадках зі знайомими персонажами, а й через символіку самого імені. Наприклад,

ім'я Різанд (Rhysand), одного з головних героїв, асоціюється з ніччю та темрявою, що відповідає його владарюючій ролі над Нічним Двором. Однак це ім'я має також елементи елегантності та сили, що виявляються у його зовнішності та особистості. Таке поєднання в іменах додає магійної глибини, робить персонажів багатшими та значущими. Назви місць, як «Велика Стіна» чи «Двір Ночі», мають значення, яке виходить за рамки їх географічної ролі, і символізують важливі аспекти історії та морального вибору, що мають значення в межах сюжету [2, с. 88]. Назви не просто створюють простір для подій, а й організовують цей простір, надаючи йому певні емоційні та моральні відтінки.

3. Мова персонажів: відображення розвитку та соціальних відносин.

Однією з характерних рис мовного стилю Маас є вміння адаптувати мову персонажів в залежності від їхнього розвитку та соціального статусу. Це можна спостерігати на прикладі головної героїні, Фейри, чиє мовлення зазнає змін упродовж усієї серії. На початку вона використовує простіші, грубіші вирази, що підкреслюють її соціальну належність до звичайних людей. Проте з розвитком сюжету її мова стає більш витонченою, образною, що символізує її особистісне зростання та перехід до вищих соціальних шарів. Це дозволяє читачеві відслідковувати еволюцію героїні не лише через події, але й через її мовленнєву практику. Окрім цього, різні персонажі володіють різними мовними стилями, що відображає їхній соціальний статус, виховання та моральні орієнтири. Тамлін, один із головних персонажів, говорить більш стримано та офіційно, тоді як Кассіан має більш розкуту та гумористичну манеру мовлення. Це дозволяє створювати багатогранні образи, що взаємодіють не лише через діалоги, а й через інтонації та мовні стратегії.

4. Мова як магія: клятви і закляття

Особливістю світу ACOTAR є те, що слово має реальну магійну силу. Клятви, присяги, навіть прості висловлювання можуть змінити долю персонажів або накласти на них певні обмеження. Наприклад, укладення магійних договорів чи вимовляння імен істинної сутності – усе це має вирішальний вплив на події у світі Прифії. Мова тут є не тільки інструментом, а й актом волі, що може змінити стан речей. Слово може накласти обов'язок, відкрити шлях до великої сили чи, навпаки, стати причиною трагедії. «Мова наукової фантастики та фентезі стикається з серйозним викликом: створення інших світів, суспільств і персонажів, які є чужими для нас у різноманітний і фундаментальний спосіб, але все ж залишаються захопливими та пізнаваними.»[2]. Завдяки цій магійній природі слова, діалоги набувають більшої ваги, адже кожен вислів чи запитання може стати тим самим моментом, який змінить світ. Клятви, укладені персонажами, стають повноцінними магійними актами, що утримують світ у рівновазі, і навіть можуть накладати на них прокляття чи магійні обмеження.

5. Лексичні рівні: архаїзми, неологізми та сучасність

Сара Дж. Маас вправно поєднує архаїчні мовні форми та сучасну мову, створюючи таким чином тимчасову невизначеність, що дозволяє світу Прифії залишатися водночас і давньою, і сучасною. Вживання архаїзмів, таких як «*thou, shall, thus*», дає відчуття стародавнього світу, який пульсує своїми традиціями і законами. Разом з тим неологізми, створені Маас, як «*Illyrian*», «*Mating bond*», додають відчуття, що світ все ще живе, розвивається та збагачується новими ідеями. Це поєднання архаїзмів та неологізмів створює унікальну мовну атмосферу, що робить світ більш автентичним і незабутнім. «...як мова використовується для малювання альтернативних світів, представлення далекого майбутнього і далекого минулого та створення психологічно правдоподібних персонажів»[2].

Отже, мова у серії “*A Court of Thorns and Roses*” це не лише інструмент передачі сюжету, а й складова сама по собі, що створює цілий магічний всесвіт [3, с. 154]. Через лексичні вибори, створення нових термінів та унікальних імен персонажів, а також через особливу магічну природу слова, Сара Дж. Маас будує глибокий, багат шаровий світ, в якому мова і справді володіє силою [3, с. 155]. Це не просто світ фейрі, а світ, який живе і дихає через мову, де кожен діалог і кожне слово мають значення, а всі ці елементи разом створюють враження справжності і глибини. «Кожен літературний твір, створений автором, відбиває його внутрішній світ, ідіолект, світовідчуття, мовну свідомість. Письменник є дослідником, який пізнає навколишній світ, а результати цього пізнання відбиваються в тексті його твору за допомогою мови.» [3] Мова в ACOTAR — це той магічний ключ, що відкриває двері у цей чарівний світ, даючи можливість читачам зануритися в нього повністю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Barnes L. van Heerden C. Virtual Languages in Science Fiction and Fantasy Literature. *Language Matters*. 2006. Vol. 37, № 1. P. 102–117.
2. Mandala S. *The Language in Science Fiction and Fantasy: The Question of Style*. London : Continuum, 2010. 160 p.
3. Власенко І. Ключові аспекти аналізу авторської лексики у жанрі фентезі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип. 34(1). С. 151–156.

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З КОМПОНЕНТОМ “ЇЖА” В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Марко С. І.

студентка факультету філології і журналістики
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Англійська мова в наш час є однією з найпоширеніших мов. Про це свідчать декілька факторів. По-перше, культурно-інформаційний, адже у світ